

Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll

Snabb värdering av sannolikheten för att den svenska fjäderfäpopulationen utsätts för smitta med högpatogen fågelinfluensa till följd av pågående utbrott i Nederländerna och Storbritannien samt förekomst hos vilda fåglar i Nederländerna och Tyskland.

BAKGRUND

Nederländerna rapporterade 30 oktober utbrott av högpatogen fågelinfluensa (HPAI) av typen H5N8 på en anläggning med 35 750 föräldradjur för produktion av matfågelkycklingar. Den 3 november rapporterade Storbritannien om utbrott av HPAI av typen H5N8 på en anläggning med 13 500 fjäderfä. Även här var det föräldradjur för kycklingproduktion. Bekämpningsåtgärder i form av avlivning och sanering tillämpas och restriktionsområden är inrättade runt de smittade anläggningarna.

Mellan 21 oktober och 4 november har Nederländerna rapporterat 14 fynd av HPAI hos vilda fåglar. Majoriteten är av typen H5N8 men två var av typen H5N1. Under samma period har Tyskland rapporterat 13 fynd av HPAI hos vilda fåglar, främst i landets norra delar längs kusten. Se karta. Fågelinfluensaviruset har påvisats hos både flyttfåglar och lokala fågelarter. Se tabell 1. Utbrottet av HPAI i Europa har föregåtts av att sjukdomen rapporterats i Ryssland och Kazakstan i områden som ligger längs östatlantiska flyttfågelrutten. Längs den flyttfågelrutten återvänder under hösten ett stort antal flyttfåglar till övervintingsområden i västra Europa eller Afrika från häckningsområden i norra Ryssland.

SVA har värderat risken för introduktion av HPAI till Sverige vid upprepade tillfällen. Dessa kan hittas tillsammans med statsepizootologens kommentar på: <http://www.sva.se/smittlage/statsepizootologen/statsepizootologen-kommenterar>

Tabell 1. Rapporter om HPAI i ADNS 21 oktober-4 november

21-okt	Nederländerna	Två knölsvanar hittade döda i Utrecht regionen. H5N8
27-okt	Nederländerna	En bläsand hittat död vid kusten. H5N8
30-okt	Hamburg, Tyskland	En bläsand med kliniska symtom.
30-okt	Nederländerna	H5N8 hos avelsfjäderfä
01-nov	Vorpommern-Rügen, Tyskland	En ormvråk hittad död
01-nov	Nordfriesland, Tyskland	Bläsand med H5N8
02-nov	Nederländerna	Grågås med H5N8
02-nov	Nederländerna	7 vitkindade gäss och 3 bläsänder med H5N8
02-nov	Nederländerna	Knölsvan med H5N8
02-nov	Nederländerna	Bläsand med H5N1. Provtagen levande.
02-nov	Nederländerna	Skarv hittad död vid kusten H5N8
02-nov	Nederländerna	Grågås hittad död vid kusten. H5N8
02-nov	Nordfriesland, Tyskland	Pilgrimsfalk. H5N8
02-nov	Nordfriesland, Tyskland	Spov. H5N8
03-nov	Cheshire, Storbritannien	H5N8 hos avelsfjäderfä
03-nov	Dithmarschen, Tyskland	Vitkindad gås. H5N8
03-nov	Dithmarschen, Tyskland	Bläsand. H5N8
03-nov	Dithmarschen, Tyskland	Bläsand. H5N8
03-nov	Nordfriesland, Tyskland	Vitkindad gås. H5N8
03-nov	Nordfriesland, Tyskland	Vitkindad gås. H5N8
03-nov	Nordfriesland, Tyskland	Vitkindad gås. H5N8
03-nov	Nordfriesland, Tyskland	Havsörn. H5N8.
03-nov	Nordfriesland, Tyskland	Pilgrimsfalk. H5N5
04-nov	Nederländerna	Bläsand med H5N1. Provtagen levande.
04-nov	Nederländerna	Sädgås hittad död. H5N8
04-nov	Nederländerna	Knölsvan hittad död. H5N8
04-nov	Nederländerna	Grågås hittad död. H5N8
04-nov	Nederländerna	Knölsvan hittad död. H5N8
04-nov	Nederländerna	Gräsand hittad död. H5N8

SANNOLIKHET ATT SVENSKA FJÄDERFÄ UTSÄTTS FÖR SMITTA MED FÅGELINFLUENZA SOM FÖLJD AV DE PÅGÅENDE UTBROTTE I NEDERLÄNDERNA, TYSKLAND OCH STORBRIANNIEN.

Införsel av levande fjäderfä från Nederländerna till Sverige har skett vid ett tillfälle de senaste tre månaderna. Det var i mitten av september och avreseorten ligger inte i regionen där nu HPAI påvisats hos fjäderfä. Införsel av levande fjäderfä från Storbritannien har gjorts vid tre tillfällen de senaste tre månaderna men inte från regionen där HPAI hos fjäderfä rapporterats. Under de senaste tre månaderna har utförsel av levande fjäderfä till Nederländerna från Sverige förekommit nio gånger varav den senaste utförseln skedde 4 november. Utförsel av kläckägg till Nederländerna från Sverige har förekommit två gånger de senaste tre månaderna vilket skedde i slutet av september. Utförsel har vid två tillfällen skett till regionen Gelderland i Nederländerna där HPAI hos fjäderfä rapporterats. Utförseln skedde i början av september. Utförsel av kläckägg till Nederländerna från Sverige har förekommit två gånger de senaste tre månaderna vilket skedde i slutet av september. Under de senaste tre månaderna har utförsel av fjäderfä till Tyskland gjorts vid 30 tillfällen och utförsel av kläckägg vid 4 tillfällen. Ingen utförsel av fjäderfä eller kläckägg har skett till Storbritannien. Återvändande fordon ska rengöras enligt gällande lagstiftning.

Under hösten och vintern pågår ständig rotation bland vattenlevande fåglar i och kring Östersjön, beroende på vädersituation. Fynden av HPAI i norra Tyskland kan därför vara en indikation på att fågelinfluensavirus finns även bland vilda fåglar i södra Sverige. Hittills i år har drygt 300 vilda fåglar undersökts med PCR för fågelinfluensavirus med negativt resultat i Sverige. 32 av de undersökta fåglarna var andfåglar d.v.s. antingen svanar, gäss eller änder. Under den senaste månaden har 25 fåglar undersökts och fyndplatserna ligger relativt jämnt fördelat över landet. Av de 25 fåglarna som undersökts är det bara ett fåtal som hittats i Skåne och inga av fyndplatserna ligger vid Skånes kust, vilket bidrar till osäkerhet i bedömningen om förekomst av HPAI hos vilda fåglar i Sverige. Danmark har hittills inte rapporterat fynd av HPAI hos vilda fåglar men det finns osäkerheter eftersom Danmark har en mindre omfattande övervakning hos vilda fåglar än t.ex. Tyskland. Tyskland provtog under 2019 1392 fåglar i passiv övervakning och 4849 i aktiv övervakning. Motsvarande siffra för Danmark var 111 fåglar i passiv övervakning.

Sannolikheten för att den svenska fjäderfäpopulationen utsätts för smitta med högpatogen fågelinfluensa som följd av det pågående utbrottet Europa bedöms vara störst via riskvägen vilda fåglar. Sannolikheten för att detta ska inträffa bedöms vara låg för besättningar med hög biosäkerhet och medelhög för besättningar med låg biosäkerhet eller tillgång till utevistelse.

Osäkerheten i denna värdering är medelhög-hög. Nivån av osäkerhet är bedömd utifrån kvaliteten på de uppgifter som funnits tillgängliga för värderingen.

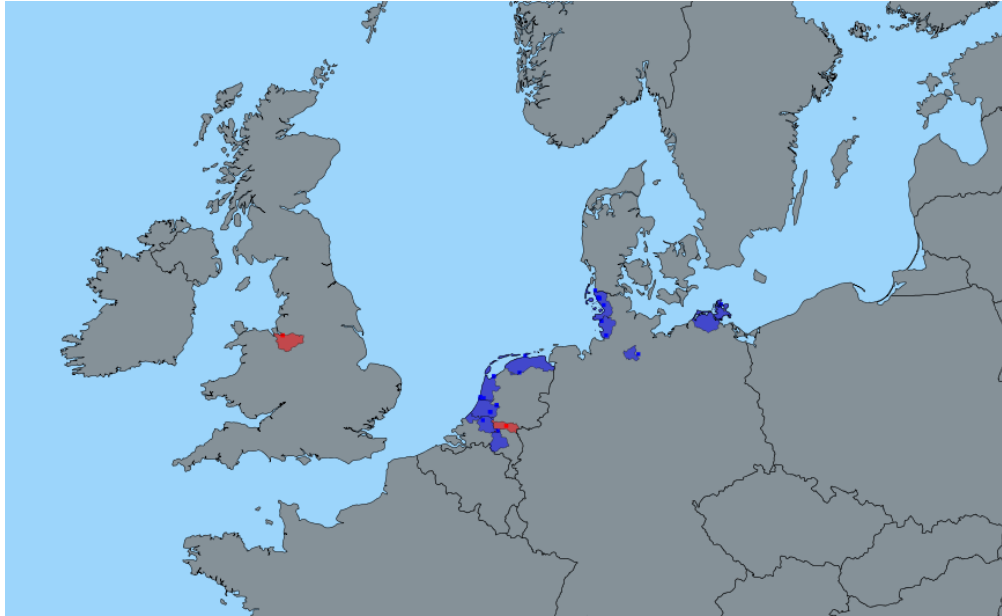
För en översikt av resultat för samtliga riskvägar, se tabell 2.

Tabell 2. Översikt över snabb riskvärdering för riskvägarna

Riskdelväg	Värdering av sannolikhet	Osäkerhet i värderingen
1. Levande djur och kläckägg (legal/illegal införsel) inkl. deras transportfordon/burar		
1.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
1.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
2. Sperma, ägg, embryon (legal/illegal) inkl deras transportfordon/emballage		
2.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
2.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
3. Indirekt smittspridning		
3.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Mycket låg	Medelhög
3.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Mycket låg	Medelhög
3.3. till vilda djur	Mycket låg	Medelhög
3.4. till hägnade vilda djur	Mycket låg	Medelhög
4. Djurprodukter inkl bl.a. kött och troféer, samt animaliskt matavfall (legal och illegal införsel)		
4.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
4.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Försumbar	Medelhög
4.3. till vilda djur	Försumbar	Medelhög
4.4. till hägnade vilda djur	Försumbar	Medelhög
5. Vektorer		
5.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
5.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
5.3. till vilda djur	Riskvägen är inte relevant	
5.4. till hägnade vilda djur	Riskvägen är inte relevant	
6. Vilda djur		
6.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Låg	Medelhög till Hög
6.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Medelhög	Medelhög till Hög

Definitioner på de termer som används vid sannolikhetsvärderingen:

- Försumbar – så ovanligt att det saknar betydelse
- Mycket låg – mycket ovanligt, men kan inte uteslutas
- Låg – sällan, men förekommer
- Medelhög – förekommer ibland
- Hög – förekommer ofta
- Mycket hög – förekommer nästan alltid

Lokalisation av utbrott av HPAI hos fjäderfä (rött) och fynd av HPAI hos vilda fåglar (blått) i Europa enligt rapporter 21 oktober – 4 november 2020. Källa: ADNS

Statens veterinärmedicinska anstalt följer situationen i regionen och bedömer när det finns behov av en ny värdering av sannolikheten för att den svenska fjäderfäpopulationen utsätts för smitta med högpatogen fågelinfluensa.